

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 55/2019-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 30. apríla 2019 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa), zo sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Michalom Mudrákom, Vajnorská 100/A, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 86/2014 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. februára 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej

republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 86/2014 (ďalej aj „napadnuté konanie“). Ústavná sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 5. februára 2019.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a k nej pripojených príloh vyplýva, že sťažovateľ podal 9. mája 2014 okresnému súdu žalobu o zaplatenie sumy 303,11 € s príslušenstvom, neskôr rozšírenú na sumu 454,68 € s príslušenstvom proti spoločnosti [REDAKOVANÉ], ako žalovanej strane. Konanie je na okresnom súde vedené pod sp. zn. 4 C 86/2014.

3. Sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti poukázal na skutočnosť, že už v samotnej žalobe tvrdil, že je v danom spore ako spotrebiteľ oslobodený od súdneho poplatku. Napriek tomu okresný súd *„po vyše roku uznesením... konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku zastavil.“*. V snahe *„zabrániť ďalším prieťahom“* sťažovateľ *„2 dni po doručení uznesenia o zastavení konania“* súdny poplatok zaplatil a súčasne požiadal o vrátenie súdneho poplatku. Okresný súd uznesením zo 7. decembra 2015 zrušil predchádzajúce uznesenie o zastavení konania pre nezaplatenie súdneho poplatku, druhým výrokom *„zároveň zamietol návrh na vrátenie zaplateného súdneho poplatku.“*

Sťažovateľ taktiež uviedol, že 20. januára 2016 podal odvolanie proti výroku uznesenia okresného súdu o zamietnutí jeho žiadosti o vrátenie zaplateného súdneho poplatku. Ďalej uviedol: *«Keďže súd bol opäť následne nečinný, sťažovateľ podal dňa 9. 12. 2016 sťažnosť na prieťahy v konaní zo dňa 8. 12. 2016 k rukám predsedkyne súdu.*

Listom zo dňa 19. 12. 2016 podpredseda súdu uznal sťažnosť na prieťahy za dôvodnú.

Až po tejto sťažnosti súd predložil odvolanie žalobcu na Krajský súd v Bratislave (nakoľko od 1. 7. 2016 začala platiť nová úprava, podľa ktorej sa odvolaciemu súdu už predkladajú všetky odvolania).

Krajský súd v Bratislave uznesením zo dňa 31. 1. 2017, sp. zn. 5Co 472/2016 vyhovel odvolaniu sťažovateľa a rozhodol o vrátení súdneho poplatku. Krajský súd v Bratislave výslovne konštatoval, že sťažovateľ ako spotrebiteľ je oslobodený od súdnych poplatkov.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že v dôsledku nesprávnej činnosti súdu (keďže sťažovateľ bol zo zákona oslobodený od súdnych poplatkov, na čo sťažovateľ od začiatku poukazoval) sa vyše dvoch rokov vôbec nekonal o samotnej žalobe.

Ešte zarážajúcejšie je, že konajúci súd „nemal vedomosť“ o podanom odvolaní sťažovateľa až do podania sťažnosti na prietahy (z dôvodu absencie tohto odvolania v spise, ako to vyplýva z upovedomenia o podanej sťažnosti), a napriek tomu rok od posledného úkonu súdu vôbec nekonal (dá sa predpokladať, že keby sa sťažovateľ nestážoval, zrejme by súd ani ďalej nekonal).

Sťažovateľ následne podaním zo dňa 12. 4. 2017 (doručeným súdu 12. 4. 2017) bol nútený rozšíriť žalobu, čo súd pripustil uznesením zo dňa 3. 8. 2017.

Napriek prietahom... súdu trvalo takmer štyri mesiace rozhodnúť o pripustení rozšírenia žaloby, pričom súd dňa 31. 10. 2017 vytýčil pojednávanie na 2. 2. 2018.

V podstate súd po vyše dvojnásobných prietahoch popísaných v čl. II. tejto sťažnosti po vrátení veci z krajského súdu dňa 9. 3. 2017 vytýčil pojednávanie až takmer o rok.»

Na pojednávaní konanom 2. februára 2018 okresný súd vo veci vyhlásil rozsudok, ktorým žalobu sťažovateľa zamietol, pričom „rozsudok písomne vyhotovil a doručil sťažovateľovi až v druhej polovici mája 2018, čím spôsobil ďalšie prietahy.“

Sťažovateľ podal proti rozsudku okresného súdu 1. júna 2018 odvolanie. Ďalej uvádza:

„Sťažovateľovi potom súd dňa 23. 1. 2019 doručil uznesenie zo dňa 7. 1. 2019, ktorým mu uložil povinnosť zaplatiť súdny poplatok za podané odvolanie.

Z uvedeného vyplýva, že súdny spis sa nachádza na prvostupňovom súde po podanom odvolaní minimálne 7 mesiacov, kedy je súd opäť nečinný a vydáva nezákonné rozhodnutia.

... Súd teda namiesto, aby postupoval podľa § 373 ods. 3 CSP a následne predložil vec odvolaciemu súdu, nezákonne ukladá sťažovateľovi povinnosť zaplatiť súdny poplatok.

... Berúc do úvahy súčasný stav konania (podané odvolanie a neurobenie žiadnych relevantných úkonov) celkovo prietahy v tomto konaní dosahujú takmer 4 roky.

V tejto súvislosti poukazujeme, že sťažovateľ sa svojim konaním nepričinil o žiadne prietahy... ide o vec po skutkovej a právnej stránke veľmi jednoduchú - v podstate ide len o výklad ustanovenia jedného bodu poisťnej zmluvy...“

Podľa sťažovateľa aj napriek podanej sťažnosti predsedovi okresného súdu a jeho prísluibu o pokračovaní v konaní bez prietahov v napadnutom konaní dochádza opakovane k prietahom a sťažnosť predsedovi súdu sa ukázala ako neúčinný prostriedok nápravy.

4. Vzhľadom na uvedené skutočnosti sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„I. Základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a na rozhodnutie v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 4C 86/2014 (ako celku, t. j. vrátane odvolacieho konania a súvisiacich konaní) bolo porušené.

II. Okresnému súdu Bratislava I v konaní pod sp. zn. 4C 86/2014 prikazuje konať bez zbytočných prietahov.

III. Sťažovateľovi sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 4.000 Eur, ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

IV. Ústavný súd priznáva sťažovateľovi voči Okresnému súdu Bratislava I náhradu trov právneho zastúpenia.“

II.

5. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou

od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v čl. I § 1 až § 13, § 16 až § 28, § 32 až § 248, § 250 a § 251. V zmysle § 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sa tento zákon použije aj na konania začaté do 28. februára 2019, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované.

7. Ústavný súd podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

8. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

9. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

III.

10. Ústavný súd konštatuje, že podanie sťažovateľa je možné kvalifikovať ako sťažnosť podľa čl. 127 ústavy v spojení s § 42 ods. 2 písm. f) a § 122 a nasl. zákona o ústavnom súde a že sťažovateľ je v konaní zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom v zmysle § 43 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

11. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu, ktorá je plne aplikovateľná i po zmene právnej úpravy, o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu alebo jeho rozhodnutím nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (m. m. I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, II. ÚS 101/03, I. ÚS 88/07, III. ÚS 155/09, II. ÚS 66/2011, IV. ÚS 473/2012, III. ÚS 288/2016).

12. Z petitu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 86/2014, v ktorom vystupuje v pozícii žalobcu.

13. Pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08, II. ÚS 186/2010).

14. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti sťažovateľa zistil, že napadnuté konanie bolo skončené vyhlásením rozsudku 2. februára 2018, ktorým okresný súd žalobu sťažovateľa zamietol. Po predĺžení lehoty na vypracovanie písomného

vyhotovenia rozsudku okresného súdu bol sťažovateľovi rozsudok doručený 18. mája 2018. Proti tomuto rozsudku sťažovateľ podal 1. júna 2018 odvolanie. Dňa 4. februára 2019 okresný súd zaslal odvolanie na vyjadrenie žalovanej strane.

15. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza fyzická osoba alebo právnická osoba domáhajúca sa rozhodnutia orgánu verejnej moci, a tento účel sa dosiahne právoplatným rozhodnutím (I. ÚS 167/03). Táto okolnosť v danom prípade síce ešte nenastala, avšak vzhľadom na námietky sťažovateľa uvedené v sťažnosti nemožno opomenúť ani ďalšiu dnes už ustálenú rozhodovaciu prax ústavného súdu, a to, že zjavná neopodstatnenosť sťažnosti, prostredníctvom ktorej sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, môže vyplývať aj z toho, že porušenie tohto základného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, v ktorom už príslušný súd meritórne rozhodol pred podaním sťažnosti ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. IV. ÚS 223/2010, III. ÚS 153/2015).

16. Pokiaľ sťažovateľ namieta porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a v čl. 6 ods. 1 dohovoru, nemožno poprieť, že písomné vyhotovenie rozsudku po jeho vyhlásení (2. februára 2018) a jeho doručenie sťažovateľovi (18. máj 2018) trvalo dlhšie, avšak v čase podania ústavnej sťažnosti ústavnému súdu (8. februára 2019) už reálne neexistoval stav právnej neistoty, ktorý by naznačoval porušenie práv označených sťažovateľom, pretože rozsudok mu už bol doručený. Podľa informácie, ktorú okresný súd podal ústavnému súdu o aktuálnom stave napadnutého konania po doručení vyjadrenia žalovaného k odvolaniu sťažovateľa a skompletizovaní spisu, bude tento spis postúpený na rozhodovanie o odvolaní Krajskému súdu v Bratislave.

17. Ústavný súd konštatuje, že aj keď postup okresného súdu v napadnutom konaní nebol optimálny, keďže doba na predloženie odvolania z januára 2016 odvolaciemu súdu je ťažko ospravedlniteľná, v samotnom priebehu napadnutého konania okresný súd konal priebežne a v jeho činnosti nemožno badať také znaky neefektívnosti, ktorých intenzita by

nasvedčovala tomu, že došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. K uvedenému je nutné pripomenúť aj tú skutočnosť, že podanie sťažnosti sťažovateľa 9. decembra 2016 pre porušovanie práva na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov predsedovi súdu splnilo svoj účel, keďže bola zjednaná náprava a odvolanie bolo obratom predložené odvolaciemu súdu. Za ojedinelé obdobie nečinnosti okresného súdu je možné považovať aj obdobie od podania odvolania sťažovateľom 1. júna 2018 do 11. decembra 2018, keď bol posudzovaný prípad pridelený inej zákonnej sudkyňi.

18. Ústavný súd už vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach judikoval, že ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov, sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 42/01, III. ÚS 91/04, II. ÚS 129/06) a že nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 149/02, III. ÚS 92/03, II. ÚS 118/2014). Na kratšie obdobia nečinnosti všeobecného súdu ústavný súd spravidla prihliada len vtedy, keď sa vyskytli opakovane a zároveň významným spôsobom ovplyvnili celkovú dĺžku súdneho konania (rovnaké závery ústavný súd vyslovil taktiež napr. v I. ÚS 19/00, I. ÚS 57/01 alebo III. ÚS 199/02).

19. Prístup ústavného súdu nie je špecifickým ani z komparatívneho pohľadu, zohľadňujúc najmä judikatúru ESLP. Medzi mnohými možno poukázať na viaceré rozhodnutia ESLP, v zmysle ktorých ESLP v súvislosti s právom na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru s ohľadom na ojedinelú nečinnosť súdu členského štátu a charakter súdneho konania toleroval napr. 20 mesiacov nečinnosti odvolacieho súdu, kým rozhodol o odvolaní sťažovateľa (pozri *Cesarini v. Taliansko*, č. 11892/85, rozhodnutie ESLP z 12. 10. 1992, body 20 – 21) alebo 28 mesiacov trvajúce obdobie nečinnosti súdu (od podania žaloby do výzvy súdu na jej doplnenie) v rámci civilného konania (pozri *Dostál v. Česká republika*, č. 52859/99, rozhodnutie ESLP z 25. 5. 2004, body 192 – 193).

20. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd uzavrel, že aj keď postup okresného súdu v napadnutom konaní nebol bez prierahov, nevyznačuje sa takými významnými prierahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prierahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Z uvedeného taktiež nesporne vyplýva, že v čase podania ústavnej sťažnosti už bolo napadnuté konanie na okresnom súde meritórne skončené a rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené. Tento skutkový stav bol preto so zreteľom na obsah ústavnej sťažnosti, ako aj s prihliadnutím na zmysel a účel ustanovenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prierahov základom pre záver ústavného súdu, že sťažnosť sťažovateľa proti postupu okresného súdu je zjavne neopodstatnená. Z tohto dôvodu ju ústavný súd odmietol už po jej predbežnom prerokovaní podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

21. Pretože ústavná sťažnosť sťažovateľa bola ako celok odmietnutá, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími jeho požiadavkami uvedenými v sťažnostnom petite.

22. Nad rámec uvedeného ústavný súd poznamenáva, že predmetné rozhodnutie nezakladá prekážku rozhodnutej veci v zmysle § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni tomu, aby po splnení všetkých zákonom predpísaných náležitostí sťažovateľ v tejto veci v prípade zotrvania na stanovisku, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní dochádza k zbytočným prierahom, predložil ústavnému súdu novú sťažnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. apríla 2019